

ХУЛОСАИ

**Шурои диссертатсионии 6D.KOA-049 дар назди Донишгоҳи
техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С.Осимӣ оид ба
диссертатсия барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа(PhD)**

Парвандаи аттестатсионии № 2

Қарори Шурои диссертатсионӣ аз 06.01.2023, №10

Дар бораи додани дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) ба Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ, шаҳрванди Афғонистон аз рӯи ихтисоси 6D070500 – Моделсозии математикӣ ва компютерӣ (6D070501 – Таъминоти математикӣ ва барномавии мошинҳои ҳисоббарор, мучтамаъҳо ва шабакаҳои компютерӣ).

Диссертатсияи Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ дар мавзӯи “Баъзе масъалаҳои моделсозии ахборотӣ ва риёзии шабакаҳои компютерӣ” санаи 25-уми октябри соли 2022, протоколи №6, аз тарафи Шурои диссертатсионии 6D.KOA-049, ки дар назди Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С.Осимӣ (734042, ш.Душанбе, хиёбони академикҳо Раҷабовҳо, 10) бо фармони Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон 12 майи соли 2022, №158/шд таъсис дода шудааст, барои ҳимоя аз рӯи ихтисоси 6D070500 — Моделсозии математикӣ ва компютерӣ (6D070501 – Таъминоти математикӣ ва барномавии мошинҳои ҳисоббарор, мучтамаъҳо ва шабакаҳои компютерӣ) қабул гардид.

Унвонҷӯ Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ 26-уми марти соли 1986 дар Ҷумҳурии исломи Афғонистон таваллуд шудааст. Ӯ соли 2010 зинаи бакалавриати Донишгоҳи Форёби Ҷумҳурии исломи Афғонистонро аз рӯи ихтисоси химия ва соли 2018 зинаи магистратураи факултети математика ва информатикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айниро аз рӯи ихтисоси информатика (Дипломи ДХМ №0002156 аз 06.07.2018, №454) хатм намудааст. Солҳои 2018 то 2021 таҳсилро дар докторантураи (PhD)-и Институти математикаи ба номи А. Ҷӯраеви АМИТ идома додаст.

Диссертатсия дар шӯбаи амсиласозии математикии Институти математикаи ба номи А. Ҷӯраеви АМИТ иҷро гардидааст.

Роҳбари илмӣ – доктори илмҳои физикаю математика Илолов Мамадшо, мудири шӯбаи амсиласозии риёзии протсессҳои динамикии маркази рушди инноватсионии илм ва технологияҳои нави АМИТ.

Муқарризони расмӣ:

Қаландарбеков Имомёрбек – доктори илмҳои техникӣ, профессори кафедраи сохтмони саноатӣ ва шаҳрвандии Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С.Осимӣ

Қобилов Маъруф Маҳмудович – номзади илмҳои физика ва математика, мудири кафедраи информатика ва технологияҳои информатсионии Донишгоҳи славянии Руссия-Тоҷикистон ба диссертатсия тақризи мусбат додаанд.

Муассисаи пешбар: Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дар ҳулосаи мусбати худ, ки аз тарафи доктори илмҳои физикаю математика, дотсент, и.в мудири кафедраи моделсозии математикӣ ва компютерӣ Одинаев Р.Н. навишта шуда, аз ҷониби ректори донишгоҳ, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Хушвахтзода Қ.Х. тасдиқ шудааст, қайд менамояд, ки диссертатсияи Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ дар мавзӯи “Баъзе масъалаҳои моделсозии ахборотӣ ва риёзии шабакаҳои компютерӣ” кори илмӣ-таҳқиқотии баитмомрасидаи дорои навғониҳо ва натиҷаҳои илман асоснокшуда буда, ба тамоми Тартиби додани дараҷаи илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ сазовори дараҷаи илмии доктори фалсафа(PhD) аз рӯйи ихтисоси 6D070501 – Таъминоти математикӣ ва барномавии мошинҳои ҳисоббарор, муҷтамаъҳо ва шабакаҳои компютерӣ мебошад.

Мақолаҳои илмӣ асосии муаллиф аз рӯйи мавзӯи диссертатсия:

[1-М]. **Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ.** Шабакаҳои компютери маҳаллӣ ва истифодабарии онҳо / Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ // Паёми Политехникӣ. Бахши Интеллект, Инноватсия, Инвеститсия. –2020.– Т.4 (52) С. 26-27.

[2-М]. **Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ.** Истифодаи шабакаҳои беноқил / Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ // Паёми Донишгоҳи Технологии Тоҷикистон. –2020. – №3 (42) С. 91–96.

[3-М]. **Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ.** Рушди шабакаҳои бесим ҳамчун воситаи назорат ва идоракунии системаҳои дурдаст / Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ // Паёми Донишгоҳи Миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои табиӣ –2020. – Т.4. С. 40–46.

[4-М]. **Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ.** Истифодаи шабакаҳо аз ҷониби шахси воқеӣ / Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ // Паёми Донишгоҳи Омӯзгорӣ. –2020. – Т.5–6. № 1–2. С. 132–137.

[5-М]. **Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ.** Шабакаҳои компютерӣ / Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ // Гузоришҳои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. Шӯъбаи илмҳои ҷамъиятшиносии. –2020. – № 4 (012). С. 176-179.

[6-М]. **Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ.** Шабакаҳои компютерӣ дар ташкилотҳо / Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ // Паёми Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон. – 2021. – Т. (11–12) № 3–4. С. 282-285.

[7-М]. **Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ.** Оид ба системаи идоракунии хаттии стохастикӣ ва татбиқи он дар низоми шабакаҳои компютерӣ / Илолов М, Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ // Паёми Политехникӣ. Бахши Интеллект, Инноватсия, Инвеститсия. – 2021. – Т.54. № 2. С. 27-34.

[8-М]. **Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ.** Суроғасозии захираҳо дар мисоли Афғонистон

/ Ахбори Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. Шӯбаи илмҳои ҷамъиятшиносии. –2021. – №.1(262). С. 77-81.

[9-М]. **Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ**. Принципи максимуми понтрянгин дар масъалаи ҳифзи шабакаҳои компютерӣ аз коди зараровар / Аҳмадӣ Ғ.С., Илолов М., Раҳматов Ҷ.Ш., Мардонов С.Х // Паёми Политехники. Бахши Интеллект, Инноватсия, Инвеститсия. – 2022. – Т.57. № 1. С. 7-11.

Ба диссертатсия ва автореферат тақризи ворид шуданд:

1. Муассисаи пешбар – Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (Одинаев Раим Назарович, доктори илмҳои физикаю математика, дотсент, и.в. мудири кафедраи моделсозии математикӣ ва компютери факултети механикаю математика. Автореферат ва кори диссертатсионӣ мувофиқи тартиби муқарраргардида навишта шудааст. Баъзе ғалатҳои имлоӣ ба назар мерасанд. Аз ҷумла, дар саҳифаи 14 автореферат(дар сатри 10) аз боло ба ҷои калимаи «минтақаҳо» калимаи «мантиқҳо» омадааст.

2. Қаландарбеков Имомёрбек, доктори илмҳои техникӣ, профессори кафедраи сохтмони саноатӣ ва шахрвандии Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С.Осимӣ дар тақризи худ чунин эродҳоро қайд намудааст:

а. Хуб мешуд, агар ба рӯйхати адабиётҳои истифодабурдашуда, сарчашмаҳои дар панҷ соли охир ҷопшуда низ дохил мешудаанд.

б. Баъзе ғалатҳои имлоӣ ва техникӣ ба назар мерасанд. Аз он ҷумла, дар саҳифаи 4 автореферат(дар сатри 14) аз боло ва саҳифаҳои 10, 11 ва 12 диссертатсия дар сатрҳои 1, 4 ва 6 аз боло ба ҷойи калимаи кори диссертатсионӣ рисолаи диссертатсионӣ омадааст. Дар саҳифаи 30 матн русии автореферат иқтибос ба расми 3 оварда нашудааст. Дар боби 2, саҳифаи 113 диссертатсия дар сатри 9 аз боло дар матн расм 4.1 нишон дода шудааст вале дар асл бояд расми 2.30 бошад. Рақамгузори формулаҳо дар боби 4 аз рӯйи рақами боб бояд навишта мешуданд.

в. Дар саҳифаи 12 автореферат расми 4 ва дар саҳифаи 147 диссертатсия расми 3.12 бесифат тасвир ёфтааст, ки аз он ягон чиз фаҳмида намешавад.

г. Хуб мешуд, агар дар боби 3 рисола ба расми 3.12 (саҳ. 147) ва расми 4 (саҳ. 12 автореферат) мушаххасан тавзеҳ дода мешуд.

д. Дар рӯйхати адабиётҳои истифодашуда қорҳои илмии профессор Юнусӣ М. оварда нашудааст.

е. Хуб мешуд, дар оянда ин шабакаи сохташуда дар сатҳи донишгоҳ инкишоф дода мешуд.

3. Қобилов Маъруф Маҳмудович, номзади илмҳои физика ва математика, мудири кафедраи информатика ва технологияҳои информатсионии Донишгоҳи славянии Руссия-Тоҷикистон қайд намудааст, ки дар рӯйхати адабиёти истифодашуда, мақолаҳои илмии олимони ватанӣ, ки ба ин самти

тадқиқот бахшида шудаанд, ба назар намерасанд ва хубтар мебуд, агар натиҷаҳои дар боби 4 овардашуда, ба воситаи мисолҳои мушаххаси рақамӣ тасвир карда мешуданд.

4. Ҳомидов Баҳрулло, номзади илмҳои физикаю математика, дотсенти кафедраи ТИК-и Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ, қайд кардааст, ки кори диссертатсионӣ аз камбудихо ҳолӣ нест. Аз ҷумла, аз мундариҷаи автореферат фаҳмо нест, ки тавассути кадом метод модели хаттии стохастикӣ фарқӣ тадқиқ карда мешавад.

5. Зарифбеков Мародбек, номзади илмҳои физика ва математика, и.в. дотсент, декани факултети технологияҳои иттилоотӣ ва интеллектӣ сунъии Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар тақризи худ зикр менамояд, ки матни диссертатсия аз камбудихо имлоӣ ҳолӣ нест. Масалан дар расми 2 ба ҷои калимаи «физикӣ» навишти «физкӣ» омадааст.

6. Қаюмов Маҳмадзоир Маҳмарачабович, доктор PhD, ассистенти кафедраи технологияҳои иттилоотӣ ва ҳифзи маълумоти Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ дар тақризи навиштааст, ки дар қисми пурра механизми бехатари интиқоли маълумот, яъне тарзи ҳифзи маълумот ҳангоми интиқол шарҳ дода нашудааст, хуб мешуд ба ин масъала рӯшани андохта мешуд.

Камбудихо қайдгардида, асосан ғалатҳои имлоӣ буда, баҳои кори диссертатсиониро кам намекунанд.

Интиҳоби муқарризи расмӣ бо он асоснок карда мешавад, ки онҳо мутахассисони маъруфи соҳаи таҳқиқотӣ ба ҳисоб рафта, соҳиби қорҳои илмӣ банаширрасонидашудаи ба мавзӯи диссертатсия наздик мебошанд.

Интиҳоби муассисаи тақриздиханда бо он асоснок карда мешавад, ки дар Донишгоҳи миллии Тоҷикистон олимони маъруфу мутахассисони босалоҳияти соҳаи амсиласозии математикӣ, барномасозӣ ва шабакаҳои компютерӣ ба қору фаъолият фаро гирифташуда, дастовардҳои бузурги илмиву техникӣ, аз ҷумла ба мавзӯи диссертатсия наздикро доранд ва метавонанд арзишҳои илмӣ, техникӣ ва амалии таҳқиқоти диссертатсиониро объективона арзёбӣ намоянд.

Унвонҷӯ доир ба мавзӯи диссертатсия 13 маводи интишорӣ дорад, ки 9-тои онҳо дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи ҚОА - и назди Президенти ҚТ ба нашр расидаанд. Интишороти унвонҷӯ нуқтаҳои асосӣ, натиҷаҳо ва мазмуни диссертатсияро дуруст инъикос намуда, саҳми шахсии муаллифро нишон медиҳанд.

Ғузориши масъала ва усулҳои тадқиқ аз ҷониби роҳбари илмӣ пешниҳод карда шудааст. Ба ғайр аз ин роҳбари илмӣ ба муаллифи рисола кӯмаки машваратӣ расонидааст.

Шурои диссертационӣ қайд мекунад, ки дар асоси таҳқиқоти анҷомдодаи унвончӯ:

- омӯзиши самтҳои интиқол ва коркарди иттилоот дар шабакаҳои маҳаллии компютерӣ, таъмини коркарди тақсимшудаи додашудаҳои аввала дар шабака, дастгирии қабули ҳали идоракунии, ташкили кори суроғаи электронӣ ва тарзу усулҳои истифода аз топологияи базавии шабака коркард карда шудаанд;

- системаи идоракунии хаттии стохастикӣ ва татбиқи онро дар низоми шабакаҳои компютерӣ ва принципи максимуми Понтрягин дар масъалаи ҳифзи шабакаҳои компютерӣ аз коди зараровар пешниҳод шудаанд.

- ҳали оптималии системаи стохастикии идоракунии ёфта шуда, чараёни паҳншавии кодҳои вирусӣ таҳлил шудааст ва раванди паҳншавии кодҳои вирусӣ дар асоси принципи Понтрягин омӯхта шуда, усули эпидемиологии мубориза бо кодҳои зараровар пешниҳод карда шудааст;

- масъалаи номбурда ба таври хеле мушаххас дар мисоли Донишгоҳи Форёби Афғонистон таҳлил гардида, барои роҳандозии он барномаи нави компютерӣ дар муҳити CISCO таълиф карда шудааст. Барномаи номбурда аз ҷониби Маркази миллии патентии Тоҷикистон бо шаҳодатномаи муаллифӣ ҳамчун захираи интеллектуалӣ ба қайд гирифта шудааст, ҷорӣ намуда шудааст.

Аҳаммияти назариявии таҳқиқот бо он асоснок карда шудааст, ки:

– ҷанбаи иҷтимоии татбиқи шабакаҳои маҳаллии компютерӣ тадқиқ карда шудааст;

– таҷҳизоти шабакаҳои компютерӣ дар сатҳҳои мухталифи шахсӣ, маҳаллӣ, регионалӣ ва глобалӣ ва робитаи байни сатҳҳои номбурда омӯхта шудааст;

– таҷҳизоти шабакаҳои компютерӣ дар сатҳҳои мухталифи шахсӣ, маҳаллӣ, регионалӣ ва глобалӣ ва робитаи байни сатҳҳои номбурда омӯхта шудааст;

– модели риёзии системаи идоракунии стохастикӣ тартиб дода шуда ба шабакаҳои маҳаллии компютерӣ татбиқ карда шудааст;

– принципи максимуми Понтрягин дар масъалаи ҳифзи шабака аз коди зараровар истифода бурда шудааст.

Аҳамияти амалии натиҷаҳои бадастоварда:

- таҳлили системаҳои иттилоотиву иртиботӣ ва идоракунии шабакаҳои компютерӣ дар донишгоҳҳо ва зерсохторҳои онҳо пешниҳод карда шудааст;

- дар забони C++ дар муҳити CISCO барномаи нави компютерӣ навишта шудааст;

- барои ноҳияҳои дурафтода шабакаҳои компютери хеле хурд пешниҳод

карда шудааст, ки дар шароити Тоҷикистони баландкӯҳ аз аҳамиятҳои нестанд.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ нишон доданд, ки барои корҳои таҷрибавӣ (натиҷаҳо дар дастгоҳҳои сертификатдор ба даст оварда шудаанд), андозагузориҳо асоснок карда шуданд, натиҷаҳои мусбати бадастомадаи таҳқиқот ба муассисаҳои илмиву тадқиқоти марбута пешниҳод мешаванд.

Натиҷаҳои асосии кори диссертатсионӣ шахсан аз ҷониби муаллиф ба даст оварда шудаанд. Барномаи компютери аз ҷониби муаллиф коркардшуда дар Маркази патентии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун захираи интеллектуалӣ ба қайд гирифта шуд.

Саҳми шахсии докталаби дараҷаи илмӣ. Муҳокимаҳо ва интишороти натиҷаҳои илмӣ бо ҳаммуаллифон, роҳбари илмӣ гузаронида шуданд, аммо мундариҷаи асосии ин таҳқиқот ва муқаррароти дифоъ саҳми шахсии муаллифро дар кори иҷрошуда инъикос мекунанд. Барномаи компютери аз ҷониби муаллиф коркардшуда дар Маркази патентии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун захираи интеллектуалӣ ба қайд гирифта шудааст.

Дар таърихи 06.01. соли 2023 Шӯрои диссертатсионӣ қарори сазовор донишани Аҳмадӣ Фулом Саҳӣ барои гирифтани дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисос 6D070500 – Моделсозии математикӣ ва компютерӣ (6D070501 – Таъминоти математикӣ ва барномавии мошинҳои ҳисоббарор, муҷтамаъҳо ва шабакаҳои компютерӣ) қабул кард.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар Шӯрои диссертатсионӣ 14 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла 3 нафар докторон аз рӯи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда. Аз 14 нафар ҳайати умумии Шӯрои диссертатсионӣ дар ҷаласа чунин овоз доданд: тарафдор – 14 нафар; муқобил – нест; бюллетенҳои беъътибор – нест.

Раиси Шӯрои диссертатсионии
д.и.и., профессор

Ахророва А.Д.

Қотиби илмӣ Шӯрои диссертатсионии
н.и.т., дотсент

Султонзода Ш.М.

Санай барасмиятдарории хулоса

6 январӣ соли 2023

М.М.

ҚАРОРИ

чаласаи Шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-049-и назди
Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ

аз 06 январри соли 2023, №10.

ш. Душанбе

Шӯрои диссертатсионӣ 6D.KOA-049 диссертатсияи Аҳмадӣ Ғулом Сахиро дар мавзӯи «Баъзе масъалаҳои моделсозии ахборотӣ ва риёзии шабакаҳои компютерӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯйи ихтисоси 6D070500 – Моделсозии математикӣ ва компютерӣ (6D070501 – Таъминоти математикӣ ва барномавии мошинҳои ҳисоббарор, мучтамаъҳо ва шабакаҳои компютерӣ), роҳбари илмӣ - доктори илмҳои физикаю математика, профессор, академики АМИТ Илолов Мамадшо, мудирӣ шӯбаи амсиласозии риёзии протсессҳои динамикӣ Маркази рушди инноватсионии илм ва технологияҳои нави, шунида ва муҳокима карда, тақризи муассисаи пешбар - Донишгоҳи милли Тоҷикистон, баромади муқарриси расмӣ: Қаландарбеков Имомёрбек - доктори илмҳои техникӣ, профессори кафедраи сохтмони саноатӣ ва шаҳрвандии Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С.Осимӣ, Қобилов Маъруф Маҳмудович – номзоди илмҳои физикаю математика, мудирӣ кафедраи информатика ва технологияҳои информатсионии Донишгоҳи славянии Россия-Тоҷикистон ва баромади аъзоёни шӯрои диссертатсиониро шунида, даъ асоси натиҷаи овоздиҳии пинҳонӣ ва хулосаи аз тарафи аъзоёни шӯрои диссертатсионӣ қабулгардида оид ба саҳеҳият, навгонии илмӣ, аҳамияти илмӣ ва хулосаҳои диссертатсия, инчунин, натиҷаи корҳои нашршуда доир ба мавзӯи диссертатсияи Аҳмадӣ Ғулом Сахӣ

ҚАРОР МЕКУНАД:

1. Диссертатсияи Аҳмадӣ Ғулом Сахӣ “Баъзе масъалаҳои моделсозии ахборотӣ ва риёзии шабакаҳои компютерӣ”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯйи ихтисоси 6D070500 – Моделсозии математикӣ ва компютерӣ (6D070501 – Таъминоти математикӣ ва барномавии мошинҳои ҳисоббарор, мучтамаъҳо ва шабакаҳои компютерӣ), ба талаботи Тартиби додани дараҷаи илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, комилан ҷавобгӯ мебошад.
2. Интишороти унвонҷӯ нуктаҳои асосӣ, натиҷаҳо ва мазмуни диссертатсияро дуруст инъикос намуда, саҳми шахсии муаллифро нишон медиҳанд.
3. Ба Аҳмадӣ Ғулом Сахӣ дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – аз рӯйи ихтисоси 6D070501 – Таъминоти математикӣ ва барномавии мошинҳои ҳисоббарор, мучтамаъҳо ва шабакаҳои компютерӣ, дода шавад.
4. Аз Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дархост карда мешавад, ки ба Аҳмадӣ Ғулом Сахӣ дипломи доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯйи ихтисоси 6D070501 – Таъминоти математикӣ ва барномавии мошинҳои ҳисоббарор, мучтамаъҳо ва шабакаҳои компютерӣ, дода шавад.
Натиҷаи овоздиҳии тарафдор – 14 нафар; муқобил – нест; бетараф – нест.

Раиси Шӯрои диссертатсионии
д.и.и., профессор

Котиби илмӣ Шӯрои диссертатсионии
н.и.т., дотсент

6 январӣ соли 2023

Ахророва А.Д.

Султонзода Ш.М.